

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 14

Indhold

- **MARK**
- Vinterrug
- Raps
- Vinterhvede
- Svampebeskyttelse i vinterhvede
- Græsukruidtsbekæmpelse i hestebønner og ærter efter fremspiring
- **PRÆCISION**
- Graduering af svampebeskyttelsen
- **REGLER OG TILSKUD**
- Sprøjtejournal – nye regler og stramninger på vej
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
- SAGRO og FRDK afholder Åben Pløjefri Mark med sådemo

MARK

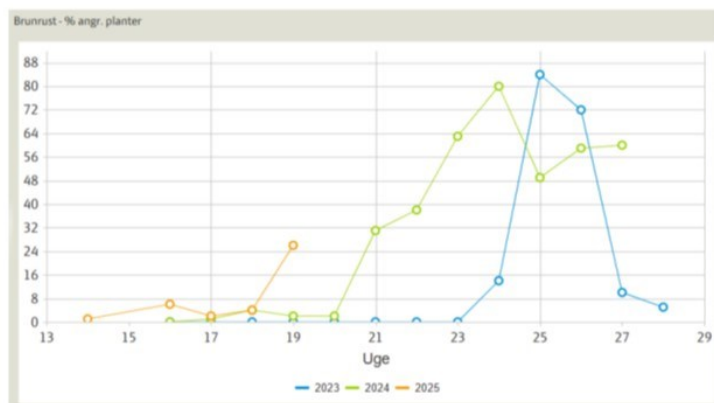
Vinterrug

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Rugen er de fleste steder i begyndende skridning, st 45-51 hvor bladskeden svulmer op for at give akset plads til at komme ud.

Vi ser meget varierende angreb af brunrust i rug. Egn og sort har betydning, men som det ses i nedenstående figur 1, så er der tidligere forekomst af brunrust i registreringsnettet i år, sammenlignet med de sidste par. Derfor hold øje med forekomsten af brunrust i dine marker. Specielt hvis de ikke er svampebeskyttet endnu.

Brunrust bekæmpes til og med st. 69 ved over 10 procent angrebne planter. En velplaceret behandling omkring blomstring vil i de fleste tilfælde kunne holde afgrøden fri for svampe resten af kernefyldningsæsonen. Er der ved den afsluttende sprøjtning mere udbredte angreb, bør der anvendes ca. 50 pct. dosis f.eks. 0,25 l/ha Folicur Xpert EC 240 + 0,3 l/ha Comet Pro.

Figur 1 Udviklingen af brunrust i registreringsnettet i 2023-2025

Vanding og sprøjtning af rug i blomst

Det er en myte at man skal undgå vanding og svampesprøjtning i rugen under blomstring. Der er ingen sikre tegn på, at det giver flere meldrøjer. Men det er helt sikkert at mangel på vand og ubehandlet angreb af rust koster udbytte, så vand og sprøjt mod svampe når det er mest optimalt.

Raps

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Rapsen er nu i den sidste 3. del af blomstringen. Det er nu vi skal træffe beslutningen om der skal udføres yderligere en svampebeskyttelse. Det tørre vejr nedsætter risikoen for svampeangreb og dermed behovet for 2. gang svampebeskyttelse. Sædskiftet har også stor betydning for risikoen for svampeangreb. Er det under 5 år siden der sidst var raps i marken er risikoen for svampeangreb højere end hvis der er flere rapsfrie år.

Læs mere om svampebeskyttelse i raps i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 10**.

Vinterhvede

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Hveden vokser godt lige nu, og er i st. 33-37 da vi begynder at se fanebladet komme frem i de tidligste sorter og lune lokaliteter. Det betyder at vi nærmer os slutstregen for at kunne gøde hveden til udbytte, hvor efter det mere bliver en proteingødskning.

De fleste marker der har behov for bekæmpelse af meldug, er udført tidligere. Septoria er der ikke meget af endnu, og det tørre vejr bremser udviklingen. Der er melding om begyndende gulrust angreb på fyn, i sorterne Pacman, Dawsum og Guinness. Så det skal vi holde øje med i den kommende tid, hvor vi får tørt og lunt vejr.

Svampebeskyttelse i vinterhvede

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Da fanebladet begynder at kigge frem i mange marker (st. 37) nærmer faneblads beskyttelsen sig, og bliver aktuel i næste uge i de tidligste marker. Balaya har bedst effekt mod Septoria og foretrækkes derfor i vækststadiet 37-39. Midlet må benyttes 1 gang pr. vækstsæson og senest i st. 40 (før skridning, lige før fanebladets bladskede begynder at strække sig).

Med det tørre vejr vi har for tiden, er smittetrykket lavt, og det ser ikke ud til at ændre sig de kommende dage. Det betyder at vi formentlig kan nøjes med en moderat dosis af Balaya på fanebladet. Findes der samtidig rust i marken når fanebladet skal beskyttes, kan du med fordel iblande lidt Orius Gold eller Folicur Xpert fremfor at øge dosis af Balaya. Det vil være en billigere løsning.

Forslag til fanebladbeskyttelse

0,4-0,5 l/ha Balaya + ved forekomst af rust: 0,25 l/ha Orius Gold/ 0,2 l/ha Folicur Xpert

Hvedesorternes modtagelighed overfor svampesygdomme

Tabel 1. De mest udbredte hvedesorters modtagelighed for svampesygdomme.

Sort	Pct. af hvedeareal 2025	Meldug (0-3)	Septoria (0-3)	Brunrust (0-3)	Gulrust (0-3)	Hvedebladplet (0-3)	Aksfusarium (0-3)
Pacman	19,3	1	1	3	0	1	2
DLG Wheat Mix Top Yield (Heerup, Guinness, Stokes)	14,1	1	1	2	2	-	-
NOS Hvedemix 2320 (Pacman, Pondus, Kubik)	9,9	1	1	3	1	-	-
Pondus	9,3	2	1	3	0	1	1
Guinness	8,0	2	1	2	1	2	2
DLG Wheat Mix Star (Heerup, Stokes, Kvium)	6,3	1	1	3	1	-	-
Champion	5,6	3	2	3	1	2	3
DLG Wheat Mix Robust (Guinness, Champion, Kvium)	4,0	2	1	3	1	-	-
KWS Dawsum	3,5	1	3	2	1	2	1
SY Revolution	2,2	1	1	3	0	2	2
Heerup	1,9	1	1	2	2	2	2
HK Hvedemix 2022 (Bairstow, Dawsum, Pondus)	1,6	1	2	3	1	-	-
Kubik	1,3	2	2	3	2	2	3
RGT Stokes	1,1	1	2	2	2	2	3

0-3 skala, hvor 0 er ikke modtagelig og 3 er meget modtagelig. -- manglende data.
Kilde: www.sortinfo.dk

Græsukrudtsbekæmpelse i hestebønner og ærter efter fremspiring

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Både Agil 100 EC og Focus Ultra er godkendt i hestebønner, så det er muligt at bekæmpe eksempelvis agerrævehale og italiensk rajgræs. Focus Ultra er et såkaldt dim-middel, som ofte har effekt mod italiensk rajgræs og agerrævehale, som kan være resistente over for fop-midler som Topik, Agil og Primera Super/Foxtrot. Kvik skal nå op på 4-5 blade, inden der opnås god effekt, hvilket normalt vil være muligt, inden afgrøden dækker kvikken.

Forslag til løsninger mod græsukrudt

Spildkorn bekæmpes med 0,5 l/ha Agil 100 EC + 0,15 l/ha spr. Kl. middel.

Kvik bekæmpes med 0,75 l/ha Agil 100 EC + 0,15 l/ha spr. Kl. middel.

Alm. Rajgræs og spildkorn bekæmpes med 1-1,5 l/ha Focus Ultra + 0,5 l/ha Dash

Resistent ital rajgræs bekæmpes med 2 l/ha Focus Ultra + 0,5 l/ha Dash

Vær opmærksom på at Agil 100 EC kun må anvendes hvert 2. år på samme areal og Focus Ultra kun hvert 3. år på samme areal.

PRÆCISION

Graduering af svampebeskyttelsen

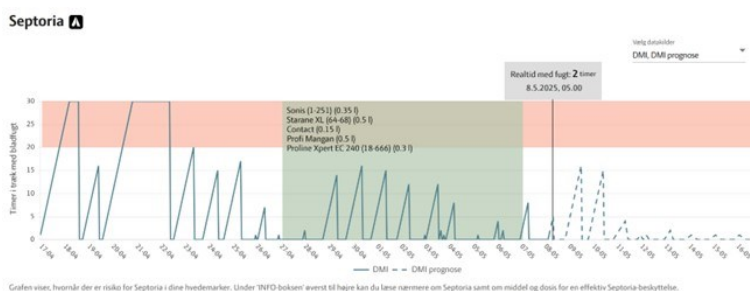
Af planterådgiver Niels Holmgaard

Det er meget oplagt at graduere svampebeskyttelsen i hveden ud fra en simpel biomassemåling, og lave en tildelingskort der graderer 15-20 % op hvor afgrøden er kraftigere end gennemsnittet og 15-20 % ned hvor afgrøden er tyndere end gennemsnittet. Det giver sikre merudbytter i forsøgene. Planlæg vandmængden så det er muligt at regulere 15-20 % op og ned indenfor dysens normale arbejdstryk område.

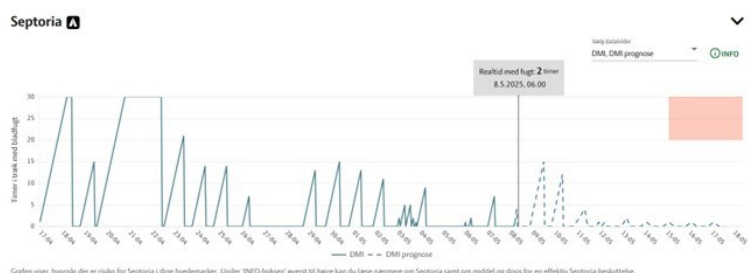
Septoria varslingen i cropmanager

- Beslutningsstøttetværktøjet 'Septoria' i cropmanager, viser perioder med vedvarende bladfugt og giver en risikovurdering for smitte i modtagelige hhv. mindre modtagelige sorter af vinterhvede. Ved mindst 20 timer med vedvarende bladfugt vurderes der at være risiko for smitte, hvilket visualiseres med det røde område på figuren.
- For de modtagelige sorter (kar. 2-3) vises det røde risikoområde fra tidspunktet omkring st.32 (2. knæ udviklet).
- For de mindre modtagelige sorter (kar. 0-1) vises det røde risikoområde først fra tidspunktet omkring st. 37 (fanebladet synligt).
- Data for bladfugt hentes fra DMI vejrstationer. Bladfugt måles ikke direkte. I stedet opsummeres antal timer med over 85 procent luftfugtighed eller timer med nedbør over 0,2 mm/time.
- Registrering af udførte behandlinger i Dyrkningsjournalen med et produkt med god effekt mod Septoria vises som en grøn beskyttelsesperiode på 10 dage.
- Modellen kontrollerer, at der er anvendt et produkt med effekt, men checker ikke for anvendte doseringer eller blandinger af midler. Se mere om anbefalede løsninger nedenfor.
- Septoriamodellen er vejledende, og det er vigtigt at følge nedbørsforholdene og udviklingen af Septoria i egen mark.

Nedenstående figur viser septoria status i en RGT Stokes hvedemark, der lige nu er i st. 37 Sorten Stokes har en septoria modtagelighed på 2, så her skal vi bekæmpe septoria fra st 32 Figuren viser at der blev udløst bekæmpelsesbehov ca 20 april, og det blev udført 27 april i denne mark. Den grønne periode viser hvor længe efter behandlingen afgrøden er beskyttet, og dermed også at afgrøden ikke længere er beskyttet af behandlingen. Figuren viser også at der ikke lige nu er bekæmpelses behov i marken og prognosen med tørt vejr viser ingen kommende behov de nærmeste dage.

Nedenstående figur viser septoria status i en sortsblanding, der har septoria modtagelighed på 1. Marken er lige nu i st. 34 og derfor er det røde risikoområde endnu ikke aktuel, men starter først når marken udvikler sig til st. 37 Her er endnu ikke behandlet mod septoria.

REGLER OG TILSKUD

Sprøjtejournal – nye regler og stramninger på vej

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Kravet til sprøjtejournalen strammes yderligere fra 1. august 2025. Det er væsentlige stramninger som gør at der skal ydes en ekstra indsats med journalføring. Vi nævner de vigtigste her.

Fra 1. august 2025:

- Der skal påføres klokkeslæt for udsprøjtning, hvis der er restriktioner på etiket, f.eks. hensyn til biernes flyvetid.
- Afgrødens vækststadium skal angives efter BBCH-skala, den vi bruger her i TILVÆKST Salgsafgrøder.
- Markens størrelse og det behandlede areal som kan være mindre f.eks. for at overholde afstandskrav til vandmiljø,

§3 og veje, stier, beboelse og offentlige arealer.

- Senest 31. januar 2026 skal der ligge en digital udgave af sprøjtejournalen for det foregående kalenderår.
- Fra planperiode 2025/2026 og fremover, skal data indberettes på markniveau. 1. gang senest 31. marts 2027.
- Fra 2030 skal sprøjtejournalen føres digitalt mindst én gang månedligt.

Ovenstående vil helt sikkert give udfordringer for mange, men der må tages små skridt og gerne starte op allerede nu, med at få alle data med. Dertil kommer at der efterhånden er afstandskrav for alle midler til veje, stier og offentlige arealer. Der er ofte 5 m og de kan ikke afstands reduceres i modsætning til vandmiljø og §3 som kan reduceres til henholdsvis 2 og 1 m.

Fremadrettet bør alle bruge et digitalt værktøj. Det bør være en løsning som ligger data i Dansk Markdatabase, så andre programmer kan læse dem. Der er disse nedenstående løsninger:

- FarmTracking
- Næsgaard Mobile
- Mark Online
- **Abonnement hos SAGRO**, hvor du indsender sprøjteoplysninger ved hver sprøjtning og så bliver dine oplysninger indtastet i MarkOnline. Abonnement kan bestilles via vores hjemmeside eller kontakt din planterådgiver.

Miljøstyrelsen forventes at komme med en gratis digital løsning på SJl.mst.dk.

Kontrol

Ved kontrol på din bedrift, må du forvente at skulle fremvise en sprøjtejournal på stedet. Har du den ikke klar, kan du forvente at skulle fremsende den inden dagen er omme. Du kan ikke som tidligere få 2-3 dage til at få det klaret.

Ved overtrædelse af regler for anvendelse af planteværn, er der tale om meget høje bødestørrelser. Lige nu er der fokus på befæstede arealer og gårdspladser som ser ud til at være sprøjtet med glyfosat. Anvend Pelargonsyre, mekanisk eller andre lovlige metoder.

Køber du Pelargonsyre over driften, skal forbruget oplyses i sprøjtejournalen. Din gårdsplads og befæstede arealer kan oprettes som en "mark" i MarkOnline. Alternativt kan du købe og opbevare privat og derved adskille fra driften.

ARRANGEMENTER OG KURSER

SAGRO og FRDK afholder Åben Pløjefri Mark med sådemo

Tirsdag den 27. maj kl. 13-15

Sivegaardsvej 1, 7500 Holstebro

Kom og se resultatet af de tre såmaskiners arbejde med at så vårbyg.

Jorden er en let JB3 jord, og der blev sået i en rugstub, hvor der også havde været efterafgrøder. Der blev sået helt direkte og efter en gyllenedfældning.

Program

Kl. 13: Fremvisning af sådemoparceller

Kl. 14: Kaffe og kage på Ny Hesel 1, 7500 Holstebro

Kl. 14.10 Præsentation af bedriften og det pløjefri system på stedet v/landmand Michael Kristensen

Kl. 14.25 Sådan kommer du i gang med pløjefri dyrkning v/FRDK PløjefriRådgiver og planteavlskonsulent Niels Holmgaard, Sagro

Kl. 14.45 Efterafgrøder – et afgørende element i det pløjefri system v/FRDK

Vårbyg sået direkte i stubben med Amazone Condor (Foto: Niels Holmgård, SAGRO)